

Activities of the Bodyguards

A HATARORSEG MUKODESE:

Az előző fejezetekben letargyáltuk a Hatarorseg szervezeti felelősségét, erőit, eszközeit, együttműködő és kiegészítő szervezetet, stb., vagyis mindeneket a lenyeges jellemzőket, amelyek alapján a Hatarorsegrol átfogó képet kaphatunk.

A modern kommunista államgepezet egyik legfontosabb szervezetek a Hatarorsegnek tökéletes megismertetéséhez az ismertetett fejezetek száma és terjedelme azonban nem elég. Egy olyan bonyolult funkció ellátása mint egy ország hatalainak hermetikus lezárasa és totalis ellenőrzése szükségszerűen egy hasonlisan bonyolult fegyveres szervezet működtetését és fenntartását kívánja meg. Ehhez meg hozzájárul, hogy a törvénybeli szervezet letrehozoja maga a kommunista államhatalom is nagyon és annyira újszerű, hogy más államformákhoz nehezen hasonlítható egy-egy jellemzőjének törvénylettervezetet. Ahhoz tehát, hogy a legteljesebb képet adjuk és kapjuk rólá, vagy egy fegyveres szervezetről, (jelen esetben a Hatarorsegéről) igen sok nehézséggel találjuk magunkat szemben.

Az egyik fontos akadály a sok kezül bizonyára az, hogy a kommunista államen kívül elő egen más legikat követ mint az azon belül elő egen elzartságában és kisselgáltatottságában kénytelen követni.

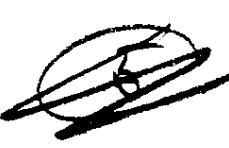
Hogy az előző fejezetek anyaga a lehetőségekhez képest minél erthetőbb legyen és minél tisztább képet adjon, az alábbiakban ilyen

megtortent eseményeket (sikeres és sikertelen határsertesek, elfogások stb.) fogok ismertetni melyek alkalmasak a Hatarorseg egy-egy konkret esetben való működésének illusztrálására.

1.) Helyszín: Nyugati határszakasz Csornai Kerület Sepszá-
loalj, Munk-i Ors. Idejepont: 1954. április.

A Csornai Kerület felderítő szerveinek tudomására ju-
tott, hogy egy 8 tagú felfegyverezett csoport határsertest akar el-
követni a Sepszáloalj területén. A felderítők feltevése szerint a
Magyarfalvi, Munki, Hermesi ország területenek valamelyiket fogják va-
lasztani a határsertes elővételre. Ugyanezen szerv adatai szerint
a csoport sikeres határsertest csatrák részről is támogatni fogják,
geppuska és puska tussel, melyet a határavban lévő határsertek egy
zöld színű rakéta fellelvezével fogják kírni. Az így megadott jel ve-
telet csatrák részről pedig egy fehér raketanak a fellelvezével fog-
jak jelezni. A kerület felderítő parancsnok a varhát határsertes le-
hetőséget készített a kerület parancsnokkal aki az ügyet jelentette
a Főparancsnoksagnak a felengyhálylásra akciótervezetével együtt. Ez-
utan a Kerület parancsnoka egyidejűleg az egész kerület (Kerület
székhely, zártloaljak és ország) személyi állományat riadottatta. Az
ország bevezetették az erősített szolgálatot és ezzel a határen leve-
jarórok száma 50%-al megnövekedett. A Kerület Parancsnok azonban
nem tartotta elegendőnek a határen leve előtteret a Zártloaljak

3.

tartalek szakaszaiibol (kiveve a Sepremi Zaszlealjat) es a Kerulet tartalek szazadabol a sulypenti erekre "eret" csoportesitett at. Ugyanekkor a Feparancsnoksagtel megeresite Belcskarhatalmi ereknek atcsoportesitasat kerte (cca.200 fo) a felgengyolitesi akcio sikeres vegrehajtasahoz. Miutan a Belcskarhatalomi ereket megkapt a hatarvonalem levo jarerek szama megketeszerezedett, ezenfelul az erek kepesek voltak a hatarvonal fele vezete utakat is teljesen leszarmi, mig a Zaszlealj es a Kerulet a meglovo tartalek erejvel a 15 km-es hatarsavba vezete utakat tudta ellenorizni.(A Ker.megeresitett jarerekkel ellenoristette a hatar fele kozelde szemely es gyorsvenatekat is.) Igy a hatar megkozelitese engedely melkul mondhatni teljesen lehetettlenne volt.

A kovethese feladata a parancsnokoknak az volt, hogy asszeglatba levo jarerek a feladatukat a lehete legpentosabban lassak el. Ennek erdeksben a jaror parekat ugy allitettak ossze, egy-egy tapasztalt es politikailag fejlett hatarer melle egy-egy kevesbbe kepzett hatarort adtak tarsul.(Ez egyebkent riadon kival is ily tortent.) Ezekenkivul a jarerek tiszti es tiszthelyettesi jarerekkel valo ellenorzeset is fokoztak, valamint az elelmezlesi ellatettsagot is javítottak.

Eredmeny: 1 eredményes fegyverhasznalattal tortent elfogas.

A felderitek hirszervere alapesnak bixonyult.A 8 tagu felfegyverzett csoportot azonban nem sikerult sem elfogni sem megsemmisiteni. Felteteleshetoen a csoport tudomast szerzett a riadestatas komoly mereteirel (akar kulso jelek akar kovertito szemely altal) es meg idejeben elhagyta a hatarsavet es az or-

3

4.

szag belsőjébe tavezett.

A riadeval együttjáro razziajas során egy a hatarsavban tarthatókodó, fegyverrel rendelkező fiatalember sikeresen elfogtak aki a járók többszori felszólítására vadász fegyverevel továbbra is kezledett. A járó terdlovessel harcuképtelenítette lefegyverezte és elfogta.

A fiatal-ember (soproni lakos) nem volt bizonyítható kapcsolatban a fentebb említett 8 tagú csoporttal. Vallomása szerint többé eddig magaval vadászatban vett részt és ez indokolta a hatarsavba való jelenlétét. Vadásztársai a lövésök hallatara hirtelen hazatávertek. Vallomása szerint a járó "allj" felszólításait hallotta.

A razziakon megerősítette szolgálatban résztvevő hatarorek idegen és lelkis állapotának rendkívüli megterhelését jel jellemzi a fennemlített hatarserertet elfego Varga Lajos hataror beszámolaja: A hatarserete kezében vadászfegyverrel többször "allj" felszólítás ellenére kezledett. Figyelmezte a lövest akart leadni, geppisztolyának súlyzara azonban felakadt és nem tudta elcsutni. A vele levo Beloszkarhatalomhoz tartozó jarortars ennek hatására annyira megzavarodott (ujjain volt) hogy keptelenne valt bármilyen tevékenységre. Varga hataror megjavította geppisztolyán a felmerült kis hibát és figyelmeztette keppen a kezledő fegyveres fiatalember fole lett. A hatarserő azonban tovább kezledett s ekkor Varga hataror terden lőtte, majd kezében a kezigranattal (mert a geppisztoly ujabb fennakadasától tartott) a megsebesített fiatalembert megközelítette lefegyverezte és elfogta.

J. J. 4

5

Varga Lajos hatarort szemelyesen ismertem nyugodt, egyenes jaszsgagi parasztfiu volt es rosszindulatot feltettelezni nem lehetett rola. Nem volt kommunista erzelmu. Hogy megis mintaszeruen latta el szolgalatot (bar a 3-nal tobb "allj" felszelitas nem szabalyseru) kizarolag kenyszerkelttettegnek tulajdonithato.

2.) Helyszin: Nyugati hatarszakasz, Csornai Kerulet, Keszegi Zassle-alj, Zsirai ors. Idepon: 1954 junius.

A Zsirai ors hatarszakaszban 1954 januárjától a kifele es befele irányule buntottan hatarsertesek rendkívül novékedtek, anélkül, hogy a felderiteszervek egyszer is előzetesen tudomást szerezték volna erről. A Kerulet és Zassle-alj Parancsnok elhárító intézkedései nem jartak eredménnyel. (megeresített szolgálat bevezetése, keruleti ellenőrök) A Főparancsnak kuldott Kerulet Földerítő-parancsnoki jelentesek szerint a Zsirai ors személyi állományának hatarer tagjai segítettek el a hatarserteseket. A felderítőparancsnoki jelentést igazolni latszott a következő keppen történt hatarsertes. Ez a hatarsertest 7 fo követte el muk es ferfiak gyerekkel a megeresített szolgálatot őlláte Zsirai ors hatarszakaszán. A Főparancsnak ezután beszámolt az eseményekről a Belügyminisztermek s hitelt adtak a felderítőparancsnok jelentesenek. Ennek alapjan a következő intézkedéseket hajtottak végre. Azonnal levaltották a Zsirai ors tiszti es tiszthelyettesi állományat, valamint rövid idén belül az ors személyi állományának legénységi tagjait is teljes egészében a deli es keleti hatarrel átcsoportosított kiválasztott hatarer-

5

6.

okkel valtottak fel. Ekozben az ors letaszamat is noveltek. Ezekkel az intezkedesekkel a buntettlen hatarsertesek szama csekkent az elfogasok szama növekedett, de meg mindig nem tudtak a hatart reszonansesen lezarni. Eppen ezert a Foparancsnak a szovjet tapasztalatok alapjan 30 db. jarorlovat rendsszeresitett a zsirai orsre es parancsba adta, hogy a jarorlovakkal foleg a melysegi teruleteket ellenorizzek ugy, hogy a hatar fele vezeto utvonalaikat telejesen el lehessen zarni ill. a forgalmat ellenorizni lehessen. Ez az intezkedes eredmennnyel jart, a zsirai ors melysegi teruletben a lovasjarorok eredmenyes munkat vegezték a kovetkezo okoknal fogva. A jaror latokore es mozgasi lehetosege megnovekedett, valamint a felfedezett hatarsertek ha menekulni probaltak az uldozes sokkal eredmenyesebb volt.

3.) Helyszin: Nyugati hatarszakasz, Csorna Kerulet, Mosonmagyarovari Zaszlealj, Marialigeti Ors. Ideponit: 1955 februar.

A Marialigeti Ors Parancsnoka kotelekrendezes alkalmasval eszrevette, hogy az ors szemelyi allemanyanak egy tagja Kecsis hataror tavolmaradt a kotelekrendezesrol bar a jelenlet az ors mindenegyes tagjara kivetel melkul keteleso volt. A szolgatalati konyvbol megallapitotta, hogy a hataror szabadnapos volt az elmult hatarozseti napot n. Azennal utasitetta az ugyeletest a hataror megkeresesere. Ennek megtartente utan az egyik nyomsavellenorzo jaror aki szolgatalban volt az ors hatarszakaszban telefonon jelentette,

6

7.

hogy kifele iranyulo hatarsertes terten az osztrak teruleten levo Karelymajori tanyakkal szemben leve hatarssakaszon oca, harom oraval eszelott. Az orsparancsnok azonnal a helyszinre sietett ahol konnen meg lehetett allapitani a nyomokbol, hogy a hatarserto testmagassaga es labnagsaga Kocsis hatarorrel megegyezik. A kesobbiek folyaman megallapitast nyert, hogy Kocsis hatarer az orsor eltaovztakor nem ment az altala megjelolt faluba hanem kis kerulovel a hatar fele vette utjat. Ezekbol az adatakbol az orsparancsnok meg tudta allapitani, hogy hazaarulas tortent. Ezt azonnak jelentette a Zaszlojalj es Kerulet Parancsnoknak egyarant. A Kerulet Parancsnok azonnal utasitotta az erositett szolgatalat bevezetesere, hogy az esetleges ujabb hatarserteseket elkeruljek. A Kerulet Parancsnok pedig kissallt a helyszinre ahol a hazaarulast elkoveto hatarer raj es orsparancsnoknak munkajat, valamint az orsbelso eletet, ellatottsagat tamulmanyozta. Ezelott avonban a Kerulet Szovjet Tanacsadojaval targyalt aki azt ajnlotta, hogy a Gyori szovjet alakulatok egyik csoportjaval at lehetne menni a szovjet csapatok altal megszalt zonaba es talan el lehetne fogni szovjet tamogatassal az illeto hatarort aki meg nem erhette el az amerikai vagy angol zonat.

Meg az nap a Kerulet Felderite Parancsnok a Kerulet Szervezesi osztalyan Kocsis hatarer osszes szemelyi adatait atnezte majd utasitast adott Kocsis hatarer szuleinek es testvereinek a letartostatasukra, valamint kihallgatasukra. (Kesobb a szulocket es testvereket buntettlenseg miatt szabadon becsatottak.)

A kevketzo reggel Siklosi ornagy Kerulet parancsnok harom magasrangú szovjet tiszti tarsasagaban kilepesre jelentkezett

a Hegyeshalmi F.E.P.Becsi uti kilepojenel.Siklesi ornagy szovjet alezredesi egyenruhat viselt.

A hazaarule hatarer elfogasat a magyar szarmazasú oszt-rak parasztek egyike akadalyozta meg ugy,hogy autójan a nyugati ovezetbe szallította az ill.hatarort elkerülve a szovjet zonaba levo osztrak illetékes hatosagekat,akik kosott sok kommunista er-zelmu volt es /sz/ a szovjet megszállóknak dolgozott.Allítolag a szovjet csapatok illetékes szervei ezeket az egyeneket rendszeres anyagi tamogatasban részesítettek.

(1954 júniusában mikor a Csornai Kerulet Sopron II.Zasslo-alj Hermesi orsén hazaarulást elkevete hatarert a szovjet csap-tek az egyik osztrak osender közreműködésevel oly hamar elfogtak es szallítottak vissza Magyarországra,hogy az illeté orson a ha-zaarulást meg fel sem tudtak fedni.)

4.) Helyszin:Csernai Kerulet,Soproni Zassloalj,Magyarfalvi ors.

Ideponth:1954 április.

A Magyarfalvi ors területen a hatarsertesek száma hirtelen megnövekedett az 1954 április eletti időszakban.A kerulet parancsnoka ezért az egyik kiváló tiszttjet jelelte az ors parancsnoknak.Az új orsparancsnok jel ismervé az ors határssakaszat a suly-ponti területeket ugy latta el járerekkel,hogy a határ vonal megkoze-lítése a lehető legnehezebb legyen.A hatrész vezető oszonyékét és du-

loutakat mind elzáratta járőreivel, valamint magát a határ vonalát is.
 Az egyik borús ejjel a határ vonalától cca. 1 milíom levo "figyele
 járót" fegyverhasználattal két fejveres határsertet fegett el ugy,
 hogy miután a határsertek kezeledteti felfedeztek atengedtek őket
 a maguk vonalan, beszerítve őket a határ vonalon levo járót és maguk
 közé, egyidejűleg elvagva a visszavezető utjukat. Ezután felszolították őket a megadásra s mivel erre a határsertek puskázzal vala-
 szoltak a járót rakétafénnyel mellett az egyik határsertet megsebesítette. Erre mindenkit határserte megadták magát.

Eredmény: Az őrsparancsnok je szolgálatsszervezése és a jár-
 ór ugyes magatartása ill. hataresett viselkedése "eredményes fegy-
 verhasználat" es el fogást eredményezett.

Hiba: A járót mindenkit tagja puskával volt felfegyverezve az
 eleirt geppisztrylel és puska fegyverzet helyett. Pentesan ez esetben
 a setetseg miatt lett volna igen fentes a geppisztrylel. (tusgyersa-
 sag es setetben való celzás) Ez a kis eset nagyon jel mutatja, hogy
 meg a legnagyobb igyekszet, szervező, kiképzés, őrkötés es ellenoriz-
 tóképesség mellett is történnék hibák, melyekre mindenig tudatosan számíthat
 a határserte.

5.) Helyszín: Csernai Kerület, Mesóvárosi Zászlóalj, Hegyes-
 halmi őrs. Ideponth: 1955 május.

A Hegyeshalmi őrs bal csatlakozása és a Becsi uti ki-
 lepő (F.E.P.) körülbelül 1000 m körül figyele járort (2-2 fe) veszényelt az

erparancsnok, valamint a melysegi területrel a hatar fele kuzede esvenyt a hatartel kb.1000 m-re elzáratta egy harmadik jarerrel, ejfertel kezdve a reggeli vilagesedásig. Ejjelker erre a hatarzákkalra egy nyomavallenerő járert is vezényelt majd hajnali megyker egy másik szinten nyomav ellenőrző járert. Azenban ban az ejjelker kivézenyelt járér akinek feladata a melysegbol a hatar fele vezete ut elzárása velt elkesett mert 11 óra 30 perckor egy 5 felsbel (plussz egy gyerek) alle csepert a hatarvenalat cosa.500 m-re megkezelítette majd elkezdte a járerek megsasat, elhelyezkedését figyelni. Az ejfelei nyomavallenerzsre jött járert már lattak a csatlakozástel visszafele jeveben hajnali 3 óra kerül, ezután nemesszaka kuszva megindultak a hatar fele. A hatarvenalat 100 m-re a csepert megállt. A vezető (gyakerlett embercsempe) előremutatás után vágta a műszaki zárt dörzsevényeit, valamint az aknák között is keresett egy kivétele utat. Ezután visszatért a csepertől és átvitte a hatarvenalen az egyik net és önnök 12 éves kislányát, ezután újbel visszatért és a csepert másik ket ferfitagjat vitte át, majd harmadszor is visszatért és a csepert utolsó tagjaval megindult a műszaki zárt fele, (a csepert utolsó tagja a ne ferje és a kislány apja volt) a nyomaváros visszavezető készlektükbe már lattak, hogy a következő nyomavallenerő járér felejük készleddik. Erre sietni kezdtek de már késő volt a járér őszrevette eket és azonnal tisztei kezdett. A vezető meg átjutott de a csepert utolsó tagja a levesek között le akart feküdni de veletlenül egy aknára feküdt ami felrebabant. A csepert vezetője már ősztrák területrel pisztolyabel vissza lett a járerrre, hogy a csepert többi tagjai menekülni tudjanak

ekker a keselben levi ket hatarer jarer edaerkeszett a helyszinre es tazet nyitettak a csepertra. Ez a taz megzavarta az else nyom-savellenerze jarer egyik tagjat aki a melyseg teruletrel felsarkoz jarer (esvenyellenerze jer) parancsnokat egy revid szerezzattal megolt. A jarerek tebbi tagja pedig felvettatta a tuzest az esztrak teruleten leve csepertra, mivel a csepert ne tagja viszaindult a ferjeert majd elvesztve tajkozodopeesseget a Becsiuti atkolehelyen leve jarertel azt kereste, hogy esztrakek-e. Erre a jarer azonnal elfegetta. Mire az errel az eresites es a parancsnok megerkezett az esztrak teruleten leve csepert minden tagja ammyira meg volt se-bositve, hogy a teruletet keptelenek veltak elhagyni.

Eredmeny: A jarer eberTELensege miatt a csepert majdnem eszrevet-lemul juttatt a hataron (1-es figyele jer) a masik jarer egyik tagja pedig elvesztette enuramat es az egyik hatarert halalesan megsebesítette, majd a Kerulet Parancsnok is csak kesen inteskedett es vette fel a szovjet megzallokkal a kapcsolatot. Igy a hatarser-teket az esztrak parasztek vittek a kerhasba nincs a szovjet kat-enak edaerkostek.

Hibat kevették el a hatarsertek is mivel a ne ferjet vittek utel-senak a hataron akinek halala a mar tuloldalen leve csepert ne tagjat ammyira megzavarta, hogy ferje keresesere indulult ezzel a csepert eltavezasat a hatarvenaltel kesleltette ami vezetesse valt a kesebbi eres fegyvertus altal.

6.) Helyszin:Nyugati hatarszakasz,Hegyeshalmi F.E.P.

Idejepont:1953 majus.

A Hegyeshalmi F.E.P. hajnali szemelyvenat kiserejáron enek egyik tagja a rebege vonat leposején állva eszrevette, hogy a hatarvenal tel cca.800-1000 m-re egy egyen kussva igyekszik a hatarvenalat megkezelni. Bar a hatarserte nem az e területen akart hatarsertest elkeverni, mégis azennal cselekedett. A szemelyvenatot szabalyoszerűen atkiserte a hatarvenalen majd a piheneszeba helyett azennal a hatarserté elfogásra igyekszett. Tarsaval ugy helyezkedett el, hogy a mitsem sejte hatarserte utját folytatva eket el ne kerülhesse zet vissza se ferdülhessen. Ezért a jarortass a hatarserte mege került a jarorparancsnak pedig fegyveret a hatarsertere tartva felszelítette a megadasra, aki miutan latta ghegy bekerítetek s nem lehet menekülni megadta magát.

(A jarort sikeres elfogásért jutalemszabadságban részesítettek.)

Eredmény:A jaror ebren teljesítette a szolgálatat ezennél a terepvízsenyekhez merten jel valasztotta meg az elfogás színhelyét. Es hatarezettan nem elhamarkodva intenzitádott a vegye pillamatban.

Hiba:A jaror miutan a vonat athaladt a magyar területrel osztrákra nem használta ki keszleget a telefon keszulekhez és nem értesítette parancsnokat, hogy a határon levo orsi jaroreket a fekete szolgálatlattasra figyelmeztessék az esetleges hatarsertesi kiserletre miutan a felfedezte jaror nem tudhatta, hogy nem változtatta meg az utvenalat a hatarserte mikor egyedül keptelen lett vel-

na az elfogas sikeres vegrehajtasara.

Nagyobb hibat kevetett el azonban a hatarserte aki nem merlegelte, hogy a rejtekely nem rejtekely es, hogy a hatarfele halade venatekat hatarer jarerek kiserik.

Recep
3. H.) Hegyeshalmi Nyugati hatarszakasz, Hegyeshalmi F.E.P. Beosi uti atkela.

Idejepont: 1952 augusztus.

A Beosi uti atkelkehelyhez vezenyelt sorompocok a sorompotel jobbra es balra leve hatarszakasz 150-150 m-myi serthetettségeiret is felelosek voltak.

1952 augusztusanak egyik napjan a soropokezele jarer egyik tagja eszrevette, hogy a hatarsorompotel balra mintegy 1000-1200 m-re egy pelgari egyen mar atlepte a hatart es setalva megindult a 3 km-re leve esztrak falu felé. (Nickelsdorf) A jarerparancsnok azonnal intezkedve utasitetta a tarsat a szekgalat fekesett eberseggel való ellatasara maga pedig fegyveret csereteltve atleperte a magyar hatart (amit a Ideiglenes Hatarerizeti Utasitas szigruan tiltott) es a mitsem sejte hatarsertet ugy megkozelítette, hogy az csak akkor fedezte fel a hatarer jelentetet mikor az megadasra es azonnali viszaferdulasra akarta konyseriteni. A hatarserte mivel nem engedelmeskedett hivatkozva arra, hogy mar elhagyta a Magyar Nepkeztarsasag teruletet a hatarer figyelmeztette a fegyverhassnalatnak a lehetsegere, amit rovidesem meg is tett. A hatarserte holttestet visszavitte a hatarra es a hatarsertes szinhelyen a muszakizar drotsoronyebe dobta. Majd azutan jelentette az utlevelkezelo tiszt-

14.

nek (kozvetlen szolgatali parancsnoknak) hogy jogos fegyverhasznalatot kovetett el .

A cselekmény után cca.1 $\frac{1}{2}$ ora mulva a Kerulet Parancsnok személyesen megvizsgalta a helyszint és megallapította, hogy a nyomásban a kifelé vezető nyem a megtalálott holttesttel kb.50 m. távolságban van északi irányban. Ez gyakorlatban előtte s ezért személyesen hallgatta ki a járőr minden tagját mik vegül is bevallettak a megtartottakat. A kerulet parancsnok ezután jelentette a Feparancsnaknak az eredményes fegyverhasználatet, a járőr parancsnakot (felelsegrehelyes helyett) pedig a Feparancsnak azonnal ervezetére leptette el, valamint 2-het jutalmazással és egy kerekparral a járőrtársat pedig ket het szabadsággal és egy radíóval jutalmazta.

Eredmény: A járőr határozott és leléményes magatartással megfigyelte egy már eredményesen elkövetett határsertest.

Hiba: A határvenal jegtalan átlépése a határer által ami az Ideiglenes Határerizeti Utasítás értelmében szigorúan tiltva volt. Jellemze, hogy a határer által elkövetett súlyos szabálysértést maga a Feparancsnak kenderte el a produkált eredmény miatt.

*Megjegyzés: A F.E.P.-ek (Fergalem Ellenerze Pentek) műkedesenek részletes ismertetése ezen tanulmányban nem történhetett meg mivel előszörbántáslegzükkel erősen vett határerzési tevékenység tárgyalása volt célként megjelölve.

A F.E.P.-ek bonyolult tevékenységeik ismertetése egy terjedelmes fejezet hozzáadását igényelne ezen tanulmányhoz. Ez csak abban az esetben velma indokolt annyiben az utlevéllel ~~bonyolultabb~~ be - es kilepés személyek díplomatai, poggyasz stb ellenérzési módszereinkről erőkönök mutatkoznak

15.

8.) Helyszin: Nyugati hatarszakasz, Hegyeshalmi F.E.P.

Ideponth: 1955 november.

Az orszaget elhagye Arlberg Express a ketoldalt felallt kerdeneszgalat kese futott be s ezutan a szerelveny elejere es ve- gerel 2-2 kutato elemlampakkal a kecsik, valamint a mesdeny aljat es tetejet ill.az osszes buve es rejtek helyeket aprotekoisan atvizzgal- tak. A szerelveny kezepen leve halokoosi aljan a tengejeken ket labat majd meg kettot vett eszre a jaror parancsnok. Figyelmezette a teb- bi kutatekat, akik a kecsit korulzarva felszelitottak az egyeneket, hogy hagyjak el a rejtek helyuket. A kecsk aljarel 5 egynet szallitottak le akik azonnal bevallettak, hogy hatarsertest akartak elmeteni.

Eredmeny: A kutatek eber szolgatalatot lattak el s ez elfogast eredmenyezett. Ezt nyilvanyalean az tette lehetove, hogy a hatrser- tok csak felutes ismeretekkel rendelkeztek az orszaget elhagye vonatok atkutatasarol es ellenorzeserol. - Egyebkent a hatar megko- zeliteset akadalyeze hatesagi intezkedesek az altalancos tajekozatt- lansaget tudatesan elosegitik az ellenorzet illesein.

9.) Helyszin: Csornai Kerulet, Mesommagyarevari Zaszlealj, Marialigeti

ors. Ideponth: 1956 malus.

A Marialigeti Orsparancsnok felterjesztese alapjan a Kerulet Parancsnok engedelyezte a Rajkai Allami Gazdasagnak, hogy nevendek meneset delelott 8-tel delutan 5 ora kozetti idoszakban

kozvetlenül az 50 m-es hatarsav mellett fekvő legelőn (kaszálon) legeltesse azzal, hogy a legeltetést esetenként előre be kell jelenítenie az orparancsnoknak.

Az Allami Gazdaság vezető agronomusa jelentette az orparancsnoknak, hogy a következő naptól kezdve igénybe fogják venni ez engedélyt és, hogy kb. egy hetig ettől fog a csíkes az engedélyezett ideben tartozkedni. Az orparancsnak másnap járert veszélyt arra a területre. A harmadik napen a csíkes megvadított a menest majd belezavarta a müszaki zarba abel a levak az aknákat felrabbantottak majd e gyer-san hatarsertest kevételt el. A járőr a nagy zavarban meg csak fegyveret se tudta használni.

Hiba: Az orparancsnak a járert nem a magasfigyelebe veszélyel-te ahonnan a terepet uralta volna, hanem a sik terepen helyezte el, ezért a járőr nem tudta megakadályozni a hatarsertest. Bar a járőr meg így is nehezen tudott volna eredményesen működni. - Mindaz orparancsnokot mind az Allami Gazdaság Vezetőséget feleslegre von-tak az illetécsíknak a hatar közelébe való engedéseért.

10.) Csornai Kerület, Mosonmagyaróvári Zaszlealj, Rajkai őrs.

Idejepont: 1955. július.

A Rajkai őrs területén az Allami Gazdaság szántefeldjein egy traktoros brigad dolgozott. A hosszu ide ota itt dolgozó munkásokat a járőrek személyesen is ismerték, ezért az őbörökük ezekkel a dol-gésekkel szemben csekkent. Ez feltunt a munkásoknak is akik elhá-roztak, hogy hatarsertest kevénnek el. Megfigyeltek azt is, hogy a járőr

bizonyos időközönként, az őrs ügyeletestől parancsokat vett át. Ez az időt akarták kihasználni. Másnap a munkát úgy kezdtek el, hogy a telefonkaszulektől legalább 800-1000 méterre legyenek. Munkajuk közben pedig arra figyeltek, mikor megy a járőr jelentést tenni. Ez be is kevésbé kezett a járőr elhaladt mellettük. Ekkor lekapcsoltak a traktorrel az őket és teljes sebesseggel neki robogtak a műszaki zászlak. A traktor felrobbantott két aknát, majd atszakította a gáz drot sevénnyel és csak az osztrák területen állt meg. A járőr teljesen tehetetlen volt.

Hiba: hogy a járőr minden tagja egyszerre hagyta magukra a munkasokat, ahelyett, hogy egyikük velük maradt volna.

M.) Helyszín: Csornai Kerület, Soproni Zaszlealj, Agfalva-i őrs.

Idej pont: 1954 nyaran.

Az agfalvai őrs területet, igen könnyen meg lehetett közelíteni az ország belsője felel vasúton. Ezért számosan választottak határsertes elkevethetősége.

Az őrs területén ~~gyű~~ a bal csatlakozásnál leve dulonat kizártlag a járőr használta, mely kettedalrel faserral volt szegélyezve. Az Agfalvi őrs határszakaszán ezben a részen volt az elkevethető határsertesek 70 %-a. Ezért az ut vegyre az őrsparancsnok alállando figyelte járőrt vezényelt. Egy borús ejszakan a fentemlített helyen úgy helyezkedett el, hogy feleg a befele irányult határserteket fedezze fel. (Melyet egyebként a felderítők jelzétek.) Ejjelfele a járőr két egységet vett ezzel egy fa mege lapulva, aikik a terepet kemeltek. A járőr megvarta mig elindulnak a határ fele s mikor el-

hagyta a fat felszolitotta eket a megadasra.A hatarsertek egyike azonmal felelte a kezet es megadta magat a masik visszaugrott a fa moge.S a jaror ujbeli felszelitasara azt felelte,hogy inkabb agyonlevi magat erre a jaror elhamarkodva tuzet myitett es a mar elfogott de meg messzelevo hatarsertet 17 halalos leves erte,mig a masik egyen a tuzeles surzavara alatt cca.50 m-el edebb kiszva sikeresen atlepte a hatart.

Hiba:A jaror tul koran szelitotta fel a hatarserteket megadasra.

12.) Helyszin:Csonai Kerulet,Soproni Zaszloalj,Muck-i Ors.

H

Idopont:1952 juliust.

A Mucki Ors teruleton egy ev lefoggasa alatt szamalan hatarsertest kovetett el egy nagy terepismerettel rendelkezo embercsemesz es allitolag kem.A befele torteno hatarsertes utan amit mindig egyedul kovetett el azonos helyen es ideben (14 nap mulva) az ors masik bal csatlakozasan sikeresen kilepett.Julius 1-en szinten sikeresen atlepte a hatart es nyomai Sopron fele vezettek.(A jarokutyak a Katali magaslatig kovettek a nyomokat.)Az orsprancsnok jelentesere a keruletparancsnok az osszes tartalek ereket riadoztatta es atcsoportositotta a mucki ors teruletere,valamint Sopronba.Ahol a hatarfele vezeto utakat teljesen elzartak.Ezutan a főparancsnok megerosite belsokarhatalmi ereket is csoportositott a fenti teruletre valamint a Foti Hataror Tiszthelyettes Iskola egy kisebb egyseget.

A hatarvonalon 300 m-kent voltak a jarorok elhelyezve valamint a melysegbe minden utoron Soprontol a hatarig.

Julius 14-en ejtel a felderitek hirszerzesei alapjan az eresiteseket visszavonta a Feparancsnak.(A felderitek szerint az illete mar elhagyta az ertszag teruletet a Mesommagyarevari zaszlealj teruleten.) Julius 15-en a rendes szolgatalatot teljesite ers hatarszakaszainak kozeppontjaban leve osveny vegen egy figyele jaber teljesitett szolgatalat fekve testhelyzetben.Mindketten elaludtak az elozo ejszakai kimerite 24 oras szolgataluk utan.Ekkorhezzajuk ergezett ~~ssgy~~ egy az ertszre bevonulo jaror es egy az ertsröl kierkezett jaror.Mindket jaror megallt folkeltette az alvo jaror tagjait velük beszelgetett, majd 10 perc mulva az egyik kifele a masik befele toluk eltavolodott. Az ottmaradt jaror ujra elaludt.A hatarsertoknek ezalatt sikertul a hatart az emlitett osvenyen teljesen megkozeliteniek es megfigyelniuk a ki es bevonulo jarort is.A harmadikat (a fekvot) azonban nem. Mikor az egyik jaror elhaldt jobbra a masik balra egy negyedkorai varakozas uran megindultak a hatar fele.Elel ment a vezete es ot kovette 50 m-re a tarsa.A vezeto azonban meglepodva latta,hogy egy harmadik jaror is van az ut vegen azonban nemhatralt meg,hanem kozvetlen kozelrol ~~ssg~~ az alvo jarorre tuzelt.Ket teleny kilevese utan a fegyvere megakadt a jaror pedig felebredve tebb levest adott le a menekule egyenre akit sikerult is halalesan megsebesiteni bar sebevel meg menekult es csak kesobb jarerkutya segutsegivel talaltak meg egy fa alatt.A hatramaradt masik egyenmek azonban sikerult az erdebe menekulnie es egy fenyefara felmaszva elrejtezkodni.Harem nap mulva azonban lejott pent akkor mikor egyjaror ert oda aki elfogta.Az agynlett hatarsertenel iratokat es szamokat talaltak a cipoje sarkaban.A szamok Budapesti telefonszamok voltak amik a lapjan szamos egyent letartoztattak.

A masik kesobb elfogott egyennel pedig egy Salgotrjani gyar

20.

tervezit es termelési adatait találtak. Az illeto a gyar igazgatója volt.

13.) Helyszín: Csornai Kerület, Mesenmagyarovari Zaszloalj, Hegyeshalmi ors. Idepon: 1955 május.

A hegyeshalmi ors határszakasza a fenti időszakban a nyugat felé irányuló határsertesek egyik leggyakrabban valasztott területe volt mivel vasuton, es országúton egyaránt könnyen meg lehetett közelíteni vagy elhagyni az ország belsője felé.

Mivel a határsertesek 90 %-a ebben az időszakban ejszaka tertent a Hegyeshalmi ors parancsnoka a járőrök többséget a besetetlés utáni órákban vezényelte a hatar orszere. A nappali órákban a járőrök száma meglehetesen ritka volt. Igy volt ez ezen a napon is mikor az ors nyomásellenőrző járora az őssz jebb csatlakozásától mintegy 800-1000 m-re befele irányuló nyomokat ill. határsertest eszlelt. A nyomásellenőrző járora szerint a határsertest cca. 1/3 egy órával a nyom felfedezése előtt követtek el. A, orsparancsnak azonnal riadozta az őrt és a mélységi területet 4-5 km-re a határtól (cca. ennyit tud egy je gyalegle terepen 1 óra alatt megtenni) járőreivel lezárta, valamint a hatarvenal mellett leve járőreit is megduplázta, hogy a visszavezető utat is elzárja. A Zaszloalj és a Kerülettől kert és erkezett erőkkel pedig razziat szerveztek a körözéssel egyirányban leve szántófoldeken és a község őszaki oldalának magánosabb hazai korú gondolvan, hogy a határserte nem kocskastatta meg az országúton való kereszthaladást, több oka mi fog-

20

va. Eloszor mert vilagos nappal barki folfedheti mint idegent, mas-
reszt kerulet vagyis ideveszteseget jelentene helett a hatarsertek
jellemzo tulajdonsaga volt, hogy a hatarvezetet igyekeztek a legroviv-
debb idon belul elhagyni. A riado azonban eredménytelen volt. A hatar-
sertest követe 3 oraval egy hazafias lakos a Hegyeshalmi F.E.P. egyik
felderitójének Koosis Andras av. hadnagynak azt jelentette, hogy a koz-
seg deli oldalan levo kavicsbanyahoz vezeto utoн egy idegen ferfi a
pontos idet tudakolta holott a karjan olyan orat latott ami a pon-
tos idet mutatta. A felderite az ertesulest azonnal tavabbította a
felgongylest vezete erdekelт parancsnoknak. A faluba vezete utakan
elzartak es a razziazo csoport nagyreszevel a Kavicsbanyakat teljes-
egeszeben atkutattak. Eredmeny azonban nem mutatkozott egészben addig
mig a hatarserte a kozsegbe nem akart jutni delfelol azon azuton a-
melyre az egyik jaror volt felallitva. Mikor a hatarserte az egyik
paraszthazba bement az ott lako termeloszvetkezeti tag azonnal a
jaror tudomasara hozta ezt aki a menekulo hatarsertet fegyverhasz-
nalattal elfogta.

Megjegyzes: Ezen fejezet soran targyalt peldakban a hivatalos Hatar-
orseggi terminolegiat hasznaltam a korábbi fejezetekhez
hasonloan. (Hazaarulas elkovetese, Hazafias lakosag, stb.)